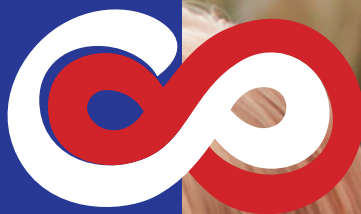

Kajuit Nieuws

---

zomer
2013

Spreekbuis van Communautaire Gemeenschap Oudezijds 100
jaargang 54 - nummer 4

**OUDE
ZIJDS
100**

---

onverklaarbaar
bewoond

Colofon

Mensen uit alle hoeken van de samenleving vormen samen Communautaire Gemeenschap Oudezijds 100. In de binnenstad van Amsterdam en daarbuiten willen wij in leven en werken het evangelie van Jezus Christus present te stellen. Oudezijds 100 biedt concreet hulp door inloop, maatschappelijke opvang, begeleid wonen, medisch maatschappelijke werk en medische zorg voor onverzekerden. De woongemeenschap functioneert hierin als groot gezin en oefenschool, die de hulpverlening ondersteunt. Van meet af aan is de gemeenschap een plek waar christenen van verschillende achtergronden hun dagelijks leven delen. Als werkplaats voor oecumene zoeken we wat ons samenbindt. Gemeente Spe Gaudentes vormt de kern van het grotere geheel van Oudezijds 100 en draagt verantwoordelijkheid voor het reilen en zeilen van de gemeenschap.

Abonnement & informatie

Een abonnement op KajuitNieuws kan ieder moment ingaan. Neem contact met ons op en u krijgt KajuitNieuws thuisgestuurd. De richtprijs is € 10,-.

Wilt u meer weten over onze gemeenschap? Neem een kijkje op onze website www.oudezijds100.nl of neem contact met ons op (zie achterzijde). We sturen u graag informatie toe.

Acceptgiro

U kunt ons helpen door voor ons te bidden, ons werk financieel te ondersteunen of als vrijwilliger met ons mee te werken in Amsterdam en Maria ter Claesze (Friesland).

Met de bijgevoegde acceptgiro kunt u

- giften overmaken voor het KN-abonnement
- giften overmaken ten bate van ons werk

Productie

Dit nummer van KajuitNieuws werd opgemaakt en gedrukt bij Weevers Grafimedia te Vorden.
Redactie en logistiek: zr Rosaliene Israël sg,
Matthijs Kronemeijer tg, Iain Majcher dg,
zr Dorothea Mulder-Derks sg, Lobke Timmerman dg,
Christian Weststrate dg en Annette de Zwart dg.

Inhoudsopgave

Vriendenbrief	3
Welkom & afscheid	6
Thema gemeenschap	
<i>Gemeenschap in beeld</i>	7
<i>Nieuwe visuele identiteit</i>	10
<i>In gesprek met... Jeroen van Erp</i>	12
Column Kruispost	15
Kroniek	16
Vanuit Gemeente Spe Gaudentes	
Maria ter Claesze	18

Vriendenbrief

Onverklaarbaar bewoond

Amsterdam, mei 2013

Aan allen, verbonden met
Gemeenschap Oudezijds 100,

Soms moeten we in een half uurtje wat proberen te zeggen over de gemeenschap Oudezijds 100. Onder deze tijdsdruk zeg je snel wat over onze huizen, over ons werk, de aantallen mensen die ons worden toevertrouwd, of over de kosten daarvan. Het publiek krijgt een bondig verhaal en kan de vragen stellen die het vanuit hun achtergrond en interesse beantwoord wil zien. Maar het is de vraag of men daarmee kan begrijpen wat we eigenlijk proberen te vertellen. Het wezenlijke laat zich niet zo makkelijk in woorden vatten, het wezenlijke is niet te vertalen in aantallen of afmetingen. Sterker nog, voor een buitenstaander kan het wezenlijke er nog behoorlijk irrelevant uitzien zelfs, er niet toe doen. En toch zou je graag iets willen laten proeven van wat er bijzonder is.

Een nieuw logo

Onze community noch onze gemeenschap is zomaar in één beschrijving, foto of tekening te vangen. Het is net als met ieder driedimensionaal ding: wat je ziet hangt af vanuit welke kant je het bekijkt en zelfs of je er van buitenaf tegenaan kijkt of van binnenuit. Vraag je een buitenstaander om de gemeenschap in vijf à tien woorden te karakteriseren, dan krijg je een beperkt plaatje vanuit een beperkt gezichtspunt: 'tien huizen met zeventig heel verschillende mensen', of 'plaats voor begeleid wonen en een medische post', of 'oecumene op de wallen'. Vraag je het

aan iemand uit het hart van de gemeenschap, dan zal die ongetwijfeld daaraan toevoegen dat vijf à tien woorden toch ècht een factor 100 te weinig is.

Tijdens het proces dat de community de afgelopen tijd heeft doorgemaakt met de vraag hoe een nieuw logo eruit zou moeten zien, liep ik in m'n gedachten wel eens vast in het woud van kenmerken van onze gemeenschap die ik terug wilde zien in het logo. In de herfst 2011-uitgave van Kajuitnieuws somde ik al een aantal kernbegrippen op, die allemaal wat over ons zeggen: samen, wederkerig, welkom, kwetsbaarheid, heelheid, luisteren, oefenschool, vorming, wegwijzer.

Het begrip kwetsbaarheid kan verwijzen naar de littekens die ieder van ons draagt, naar leed dat we met elkaar delen, naar gebrokenheid, afhankelijkheid, naar behoefte aan zorg, noem maar op.

Oefenschool, om er nog maar eentje uit te pikken, zegt iets over het als gemeenschap samen proberen het leven te leven, over onderwijzen en leren, fouten mogen maken.

Het woord school erin verwijst impliciet naar een serieus vervolg.

Ik heb voor mezelf de afgelopen tijd weleens de vraag gesteld hoe Gods eigen logo eruit zou zien. Tja, dat lukte me ook al niet. Want waar het om gaat is, niet zomaar 1-2-3 te zeggen, laat staan in een plaatje te verbeelden. Je zou de aanpak van een bepaald slag predikanten kunnen overnemen die in week 1 zeggen dat het enige echte centrale geloofsthema ‘leven’ is, de daaropvolgende week dat alles in de hele bijbel alleen maar draait om ‘relatie’ en de weken daarna achtereenvolgens de begrippen vergeving, gerechtigheid, God is Liefde en zo het jaar rond iedere keer wat anders als hét zuivere, unieke centrale thema aanmerken. Wat stuk voor stuk niet persé onwaar is, maar zo’n stempel geeft slechts een beperkte voorstelling.

Het plaatje en de de boodschap

Om het probleem wat te relativeren: onlangs werden we op een onverwacht moment gedwongen heel even na te denken over de zogeheten Koninklijke deuren van de iconostase in onze kapel. Daarop zijn, geheel volgens een oude traditie, behalve de annunciatie ook de vier evangelisten met hun logo (Mattheus als mens, Marcus als leeuw, Lucas als os, Johannes als arend) afgebeeld. En eigenlijk bleken we zo niet paraat te hebben hoe dat ook al weer precies zat met die dieren en het verband met de vier evangelisten. Aan de ene kant is dat jammer, want we hebben kennelijk de diepere gedachte die ons wordt aangereikt, namelijk de link tussen de evangelisten en de boeken Daniël, Ezechiël en Openbaring, gemist. Aan de andere kant geven die dierenafbeeldingen een wel heel beperkte blik op de inhoud van de verschillende evangeliën en kun je absoluut niet zeggen: ‘What you see is what you get; een blik op deze vier dieren en je weet

alles van het evangelie.’ Het plaatje is slechts een verwijzing naar de boodschap.

Kleine Prins

Regelmatig pluk ik thuis het vriendelijke boekje *De Kleine prins* van Antoine de Saint Exupéry uit de kast. In een ogenschijnlijk losstaande inleiding vertelt de schrijver dat hij als kleine jongen, geïnspireerd door een prentenboek over de jungle, zelf een tekening maakte. Zijn tekening bedoelde een boa constrictor voor te stellen die zijn prooi -zoals voor slangen te doen gebruikelijk- niet hapje voor hapje kauwt, maar in één keer naar binnen werkt. Een slang die net een flinke prooi heeft verorberd ziet er daarom vanaf de buitenkant raar uit: vol bobbels die nog wat verraden van wat er zojuist is gevangen.

Hij tekent dan een boa constrictor die net een olifant heeft ingeslikt, waardoor die tekening op het eerste gezicht lijkt op een gleufhoed. En niemand aan wie hij vol trots de tekening laat zien, begrijpt de tekening; iedereen zegt ‘het is een hoed’ en zwaar teleurgesteld hangt de tekenaar zijn schilderspullen aan de wilgen.

Waar het werkelijk om gaat

Als je verderop in het boekje bent, begrijp je echter dat het beginnetje niet zomaar een beginnetje was, maar een introductie van een thema in het boek. Dat thema is zoiets als 'Waar gaat het nou echt om?' Het gaat er niet om hoe de buitenkant eruit ziet, wat je op het eerste gezicht kunt waarnemen. Het wezenlijke is voor de ogen onzichtbaar.

Ook wij als gemeenschap zijn geïnspireerde mensen, die hebben geprobeerd een tekening te maken, van onszelf. Het leek telkens weer

bijna onmogelijk, maar op onverklaarbare wijze was hij er op een zeker moment toch. Misschien zal onze tekening u - vanuit uw perspectief - verrassen. Dan nodig ik u uit er doorheen te kijken en om geholpen door de beschrijvingen verderop in dit Kajuitnieuws te zien waar het werkelijk om gaat.

Alle goeds,

*W. Les de Bruin sr
prior*

Steun ons

Het leven en werken van Oudezijds 100 wordt mogelijk gemaakt door de bijdrage van heel veel verschillende mensen. Voor een deel van onze hulpverlening ontvangen wij gemeentelijke subsidie. Deze is echter niet toereikend om het leven en werken van Oudezijds 100 in al haar facetten vorm te geven.

Voor de gezinnen en (jonge) mensen die we opvangen in de OpStap, zijn we op zoek naar particulieren of bedrijven die een financiële bijdrage willen leveren voor de bekostiging van opvoedingscursussen en psychologische tests.

Ook kunt u financiële ondersteuning bieden voor individuele of groepsactiviteiten. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan de financiering van zwemkaarten of andere sportabonnementen en de uitjes die we in de weekends met onze gasten ondernemen.

Op onze geheel vernieuwde website kunt u meer informatie vinden over onze gemeenschap en de manier waarop u ons kunt ondersteunen.

Of het nu gaat om donaties, sponsoring, vrijwilligerswerk of gebed: uw bijdrage is meer dan welkom!

Welkom en afscheid

Welkom

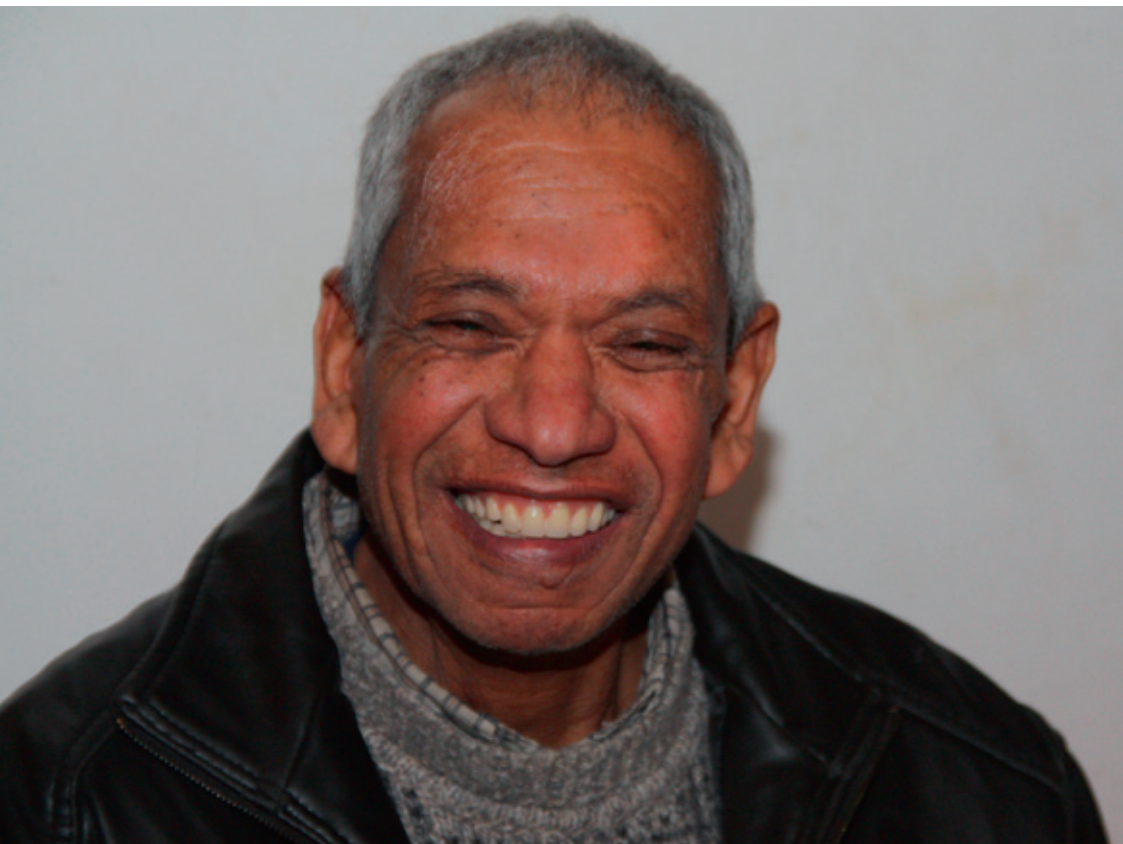
In het voorjaar hebben we verschillende nieuwe mensen in huis mogen verwelkomen. Guus heeft het aantal mannen in het Vaderhuis weer op peil gebracht. In het Pinksterweekend is een nieuw echtpaar, Jurjen en Gerlinde, in de gemeenschap komen wonen.

Afscheid

Iman is vertrokken naar een eigen huis en is inmiddels getrouwd. Mouna, Mohammed en Lina zijn na een jarenlang verblijf in de gemeenschap verhuisd naar een nieuwe eigen woning. Ook Virginia heeft een prachtig

appartement gekregen. Jonathan is verhuisd naar een verzorgingstehuis elders in de stad. We zijn heel blij dat hij een aangepaste woning gevonden heeft in een omgeving waar gespecialiseerde zorg geboden kan worden.

Ondertussen wordt er ook binnen de gemeenschap druk verhuisd. Het pand nummer 91 wordt gedeeltelijk ontruimd voor de aanstaande renovatie en het funderingsherstel van pand nummer 87 is bijna klaar. Dit betekent dat er heel wat dozen en meubels over de vele trappen op en neer worden gedragen. Ook Marco gaat ons binnenkort - tijdelijk - verlaten om een lange roadtrip te maken.

Thema gemeenschap

Gemeenschap in beeld

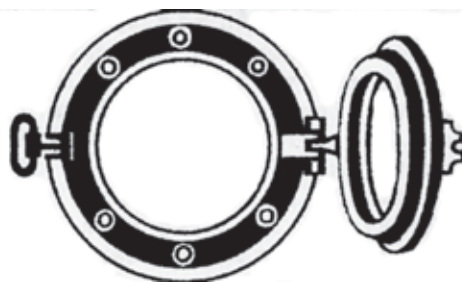
Door de loop van de jaren is Gemeenschap Oudezijds 100 op veel verschillende manieren door ontwerpers en kunstenaars in beeld gebracht. Daar zit - in elk geval menselijkerwijs gesproken - geen vooropgezet plan achter. De gemeenschap groeide organisch en nieuwe activiteiten werden in antwoord op gestelde hulpvragen ontplooid. We begonnen in een huis zonder dak en achtermuur en zijn heel eenvoudig met de mensen die we tegenkwamen op weg gegaan, niet wetend waar we komen zouden.

Het past om in dit themanummer, waarin we de nieuwe visuele identiteit presenteren, terug te blikken op de geschiedenis van Oudezijds 100 en Spe Gaudentes in beeld. Want het nieuwe komt niet op uit het niets, het is slechts een vertaling die aansluit bij de beeldtaal van vandaag.

Voor de buitenwereld is waarschijnlijk het meest bekende beeldmerk van de gemeenschap dat van (Stichting) Oudezijds 100. Het is eind jaren '50 van de vorige eeuw ontworpen, in de begintijd van de gemeenschap. De gemeenschap had van meet af aan aantrekkingskracht op kunstenaars. Een van hen kende een ontwerper in de buurt, Juris Vičs, afkomstig uit Letland. Juist omdat er nog geen blauwdruk was waar we als gemeenschap heen wilden, is hem gevraagd een neutraal en niet

expliciet christelijk beeldmerk voor ons te maken, dat mensen ongeacht hun achtergrond zou uitdagen. Het logo verwijst naar de locatie van de gemeenschap en ademt de tijd waarin het is ontworpen.

Ook het eerste beeldmerk van KajuitNieuws is ontworpen door Juris Vičs, die bovendien verschillende affiches heeft ontworpen voor tentoonstellingen en activiteiten die vanuit de gemeenschap werden georganiseerd. Meer dan nu het geval is, ademde de buurt de sfeer van een havenkwartier. De patrijspoort van het schip geeft uitzicht op de wereld. Zo gaf - en geeft nog steeds - KajuitNieuws een inblik op wat er in die wonderlijke wereld van de gemeenschap gebeurt.

In 1964 wordt in het midden van Oudezijds 100 vanuit de behoefte aan continuïteit en commitment de gemeenschap 'Spe Gaudentes' opgericht. Het beeldmerk van Spe Gaudentes - dat wij kennen als 'het engeltje' - is begin jaren '70 gemaakt door br John Morson. Hij wilde nooit uitleggen wat hij maakte en wat het precies betekende en zo kon het 'engeltje' lang-

zamerhand meer betekenis krijgen. Daar heeft het contact met Taizé zeker aan bijgedragen: fr Roger suggereerde dat de gemeenschap eigenlijk een Maria-orde is. In het engeltje kun je Maria zien, die de mensen onder haar mantel bergt en haar armen opent naar de wereld. Ook de kleur blauw, die in latere varianten van dit beeldmerk is gekozen, verwijst naar Maria.

Vanaf 1972 heeft de gemeenschap in het Friese Waskemeer een buitencentrum, Maria ter Claesze. De naam van deze 'uithof' verwijst naar Maria en Nicolaas; Maria is de patroon van de gemeenschap en Nicolaas de patroon van de stad Amsterdam. Het beeldmerk met de Keltisch aandoende letters, bedoeld als stempel, is in de jaren '70 ook door br John ontworpen.

De huisjes - het andere beeldmerk van Maria ter Claesze - zijn in dezelfde tijd ontworpen door zijn vrouw, zr Eleanore Morson-Patterson. Ze stellen Maria ter Claesze voor: de hooiberg, het gemeenschapshuis (met daarin het zij-aanzicht van het engeltje), de kapel en het tochtuisje. Het beeldmerk wil zeggen: dit is Spe Gaudentes op het platteland, het engeltje is het hart ervan.

In 1971 wordt vanuit Oudezijds 100 de Arabische School opgezet. De latere naam van deze school is de Bouschrâ-school. Deze naam is gekozen door de Arabische ouders en leerkrachten, wetend dat 'bouschra' voor christenen een diepere betekenis heeft. De ouders en de leerlingen ervaren het als 'goed nieuws' dat er speciaal voor hen een school is.

Rond dezelfde tijd wordt vanuit Oudezijds 100 'In de bruiloft Kana' geopend; een eethuisje in de binnenstad van Amsterdam, waar kwalitatief goed eten voor weinig geld geserveerd wordt. Studenten en mensen die in de buurt werkzaam zijn, komen via Kana op een laagdrempelige manier in aanraking met Oudezijds 100. Beeldmerk van het eethuisje,

dat ook nu nog op de gevel van het betreffende pand te vinden is, is afgeleid van een oude Zweedse versiering. Van deze afbeelding zijn zeefdrukken gemaakt voor menukaarten en flyers. Op verschillende plekken in de gemeenschap kom je ook vandaag nog ingelijste afdrukken ervan tegen.

Na een ingrijpende verbouwing, wordt in 1977 de Allemanskapel van Sint Joris gewijd en in gebruik genomen als huiskapel van de gemeenschap. Met een ingang aan de straatkant wil zij een plek zijn waar niet alleen gemeenschapsleden, maar iedereen welkom is. De inrichting van de kapel kent een rijke symboliek. De basis daarvan is gelegd door Bueno de Mesquita, een Joodse architect. Het door hem ontworpen vloerpatroon, bestaande uit concentrische cirkels die doorlopen tot buiten op de straat, is het beeldmerk van de opbouw van de gemeenschap.

STICHTING KRUISPOST

Oecumenisch evangelisch aanloophuis
voor medische
en psycho-sociale hulpverlening

Als begin jaren '80 het Binnengasthuis sluit, wordt vanuit de de buurt aan Oudezijds 100 gevraagd om een medische hulppost op te zetten. Prins Bernhard opent op 14 juni 1983 Kruispost, waar medische en psychosociale hulp geboden wordt aan onverzekerden. In het bestuur van Kruispost zitten vanaf het begin vertegenwoordigers van de Johannietier orde, die het Maltheser kruis gebruikt als beeldmerk. Een variant op het Maltheser kruis wordt gekozen als beeldmerk voor Kruispost,

een verwijzing naar de bijzondere samenwerking met de Johannietiers. Ook het briefpapier van Stichting Smirna, de eigenaar van de panden waarin Kruispost gevestigd is, draagt dit beeldmerk.

Om mensen, die tijdelijk in de gemeenschap zijn opgevangen zelfstandig te kunnen laten wonen op kleine afstand van de centrale panden, worden vanaf de jaren '70 nieuwe panden aangekocht. Deze worden ondergebracht in de nieuwe Stichting Onderdak. Logo van deze stichting is de technische bouwtekening van nr 87, nr 91 en nr 95, de panden die in dit kader werden aangekocht. Gemeenschapsleden kennen dit beeldmerk vooral van de huurcontracten.

vanuit gemeenschap Spe Gaudentes

br Piet en fr Rolf hebben vele jaren intensief contact onderhouden met AGES, Arbeitsgemeinschaft Europäischen Stadtmissionen. De Noorse tak van deze organisatie, de 'Oslo Byumission', suggereerde eind jaren '70 als logo een druiventros. Een beeldmerk dat past bij de opbouw van onze gemeenschap, bestaande uit verschillende onderdelen, quality circles, met de gemeenschap als verbind-

dende factor. br Luc Tanja heeft de druiventros uitgebeeld in de gang van nr 127, om zo de afzonderlijke DV's en hun vrijwilligers te laten zien en tegelijk hun samenhang. Toen er behoefte ontstond aan een grotere uniformiteit in ons gezicht naar buiten, heeft br Luc samen met drukker Van der Meer uit Zutphen het logo van de druiventros ontworpen. Vanuit dit ontwerp is een nieuwe huisstijl gemaakt, vertaald in divers publiciteitsmateriaal en een website. Doel was in beeld uit te drukken hoe de gemeenschap het verbindende element is voor de verschillende onderdelen van de gemeenschap.

Vanuit de behoefte om het onderhoud van de panden van de gemeenschap en de financiering ervan structureler en planmatiger aan te pakken, is in 2008 de Stichting Onderhoudsfonds Oudezijds 100 opgericht. Het logo van deze stichting is ontworpen door de bevriende ontwerper Jolien Westerbroek en vormt een eigentijdse vertaling van het logo van Stichting Onderdak, geïntegreerd met de druiventros. Zo wordt zichtbaar gemaakt dat het Onderhoudsfonds er is ten behoeve van de bredere gemeenschap.

Nieuwe visuele identiteit

De directe aanleiding voor het ontwerpen van een nieuwe visuele identiteit voor Communautaire Gemeenschap Oudezijds 100 vormt de zoektocht van de gemeenschap naar nieuwe 'stakeholders': toekomstige bestuursleden, vrienden en vrijwilligers die onze activiteiten ondersteunen. Onder leiding van Floor de Ruiter, voorzitter van Stichting Oudezijds 100, gaan we als gemeenschap hierover het gesprek aan met Jeroen van Erp, een vriend van Floor, die een achtergrond heeft als ontwerper. Om voor mensen van buiten verstaanbaar te blijven en contact te maken met een nieuwe generatie, is het nodig, zo concluderen we, ons publiciteitsmateriaal en de website te vernieuwen.

Kernwaarden

Tijdens de zomerretraite van 2011 formuleren we - terugkijkend op de rijke en veelkleurige geschiedenis van Oudezijds 100 en Spe Gaudentes - het kader voor een nieuwe beeldtaal. De afzonderlijke onderdelen van de gemeenschap en de verbindende rol van Spe Gaudentes moeten in de nieuwe beeldtaal tot uitdrukking komen. De Maria-kleuren rood en blauw, die sinds lange tijd deel uitmaken van de beeldgeschiedenis van Oudezijds 100 en de gemeenschap, zijn wat ons betreft leidend. Het Malthezer kruis als verwijzing naar de duurzame samenwerking met de Johanniters willen we voor Kruispost graag handhaven.

We zoeken qua vormgeving naar een figuratieve verbeelding van wederkerigheid. Dat is de waarde die, in verschillende bewoordingen, telkens weer ter sprake komt als het gaat over de manier waarop we onze roeping in de wereld gestalte willen geven. Geheel passend in de traditie van de gemeenschap en de gemeenschap zoeken we bovendien naar een beeld-

merk dat verwijst en ruimte laat voor mysterie, voor geheim. Net zoals het ons zo dierbare 'engeltje' van br John.

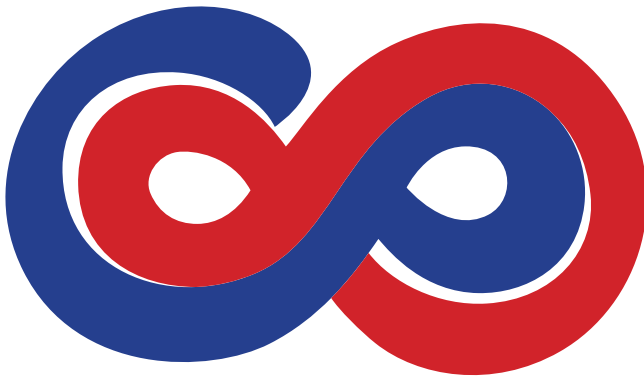
Ontwerpproces

Met deze richtinggevende principes gaat ontwerper Chris van Diemen (Taken By Storm) vervolgens aan de slag. Hij zoekt naar een vertaling van het beeld van het 'engeltje' waaruit wederkerigheid en relatie spreekt. Hij is geraakt door de persoonlijke dilemma's waarmee we worstelen en hoe we als gemeenschap balanceren tussen werelden, iets doen wat eigenlijk niet kan. Er volgt een intensief ontwerpproces, waarbij we samen met de ontwerper zoeken naar een eigentijdse beeldtaal, die raakt aan de kern van onze identiteit, van onze roeping.

De uitkomst is een krachtig beeld, dat tegelijk ruimte laat aan kwetsbaarheid en imperfectie. Het kan worden verbonden met alle afzonderlijke onderdelen van de gemeen-

schap, zodat samenhang en onderscheid tot uitdrukking kunnen komen. De gekozen lettertypes - proxima nova en trinité - brengen zowel helderheid en duidelijkheid, als menselijkheid en traditie tot uiting.

De positionering van het logo vertelt het verhaal van het zoeken naar balans, het verkeren op de grens. Het gebruik van woordparen - op bijvoorbeeld posters en visitekaartjes - sluit hierbij aan: het is en-en, waartoe wij ons geroepen weten is niet in een woord te vangen. Speciale aandacht vraagt de fotografie. Als het gaat over de gemeenschap, dan gaat het altijd over mensen. Mensen met uiteenlopende levensgeschiedenissen, die voor kortere of langere tijd onze tochtgenoten zijn. Zij vormen in hun veelkleurigheid het gezicht van de gemeenschap; hun verhalen staan centraal. Ook op de nieuwe website, waar juist om die reden ervaringsverhalen in het midden worden gesteld.

In gesprek met ... **Jeroen van Erp**

Kun je iets vertellen over jezelf en je professionele achtergrond?

‘Ik ben al eenentwintig jaar werkzaam bij Fabrique, een multi-disciplinair bureau dat ik zelf mede heb opgericht. Ik ben op dit moment creatief directeur en bemoei me met de output van het bureau en een aantal klanten en projecten. Daarnaast doe ik allerlei andere zaken. Zo ben ik door de minister van Economische Zaken benoemd tot lid van het Topteam Creatieve Industrie. Daarnaast woon ik in Halfweg met vrouw en twee dochters.’

Hoe ben je bij Oudezijds 100 betrokken geraakt?

‘Floor de Ruiter (voorzitter van Stichting Oudezijds 100) is een vriend van me en die belde op een zekere dag met de vraag of ik interesse had om eens te komen praten bij Oudezijds 100. Ik genoot van een kleine sabbatical en had tijd over. Ik kende Oudezijds 100 niet en was vooral nieuwsgierig. De vraag van Floor was eigenlijk heel simpel: kun je meehelpen om iets te bedenken om de (financiële) toekomst van Oudezijds 100 veilig te stellen. Dat is an sich een redelijk platte vraag, die verwijst naar iets noodzakelijks. Het is echter de kunst om dit zó te doen dat het past bij de identiteit van Oudezijds 100. En dat moet dan ook nog eens min of meer ‘future proof’ zijn. Kortom: een evenwichtsact, waar ik heel erg mee vertrouwd ben.’

Wat dacht je toen je hier voor het eerst een voet over de drempel zette, wat trof je aan?

‘Het was een bijzondere eerste ontmoeting. Ik waande me in een andere wereld, ver weg van mijn eigen wereld. Maar wel eentje die volslagen authentiek is, relevant, stoer en kwetsbaar tegelijk. Ik voelde de drive, maar ook de worsteling. Men wil zichzelf zijn en

blijven, maar tegelijk relevant zijn voor de gemeenschap en voor de wereld. Dat kan niet zonder af en toe jezelf op te richten en ook de taal te spreken van die wereld, wellicht tegen je intuïtie in. Daar ging het eerste gesprek heel erg over. Ze schrokken wel even, toen ik een vergelijking trok met Albert Heijn! Terwijl het proces wat we gevolgd hebben uiteindelijk precies hetzelfde is. Het was een ronduit pittig eerste gesprek, waarbij ik ook duidelijk maakte dat ik ‘geloofstechnisch’ anders in het leven sta, maar dat er ook een heleboel overeenkomsten zijn. Je kunt dan kiezen om te focussen op de verschillen, maar het is interessanter om te praten over de overeenkomsten. Ik vloog er redelijk onbevangen in en volgens mij konden ze dat wel waarderen.’

De gemeente wil graag ‘het evangelie present stellen’ op de Wallen in Amsterdam. Tegelijk wilde men als logo geen symbool dat een expliciete link heeft met de christelijke geloofstraditie.

Wat vond jij als ontwerper van die keuze?

‘Dat is een hele goeie en ook moedige keuze. En ik denk dat ik daarin mede gestuurd heb. In de traditie en handelen van elk geloof zit diep het uitdragen van de overtuiging waarbij de ‘what’ en de ‘how’ centraal staan. De symboliek zelf wordt vaak belangrijker dan de inhoud en dat is niet goed. Ik ben ervan overtuigd dat je moet blijven focussen op het ‘waarom’, de ‘why’ dus – zo ernaar kijken zou een boel oorlogen schelen. Het is zo nutteloos om altijd de verschillen aan te wijzen. Je komt uiteindelijk op iets uit dat een universele waarde heeft waarmee je uiteindelijk makkelijker mensen verbindt.’

Het is mooi dat in het uiteindelijke symbool het begrip wederkerigheid centraal staat.

Bijna alles wat binnen Oudezijds 100 gebeurt, is daarop terug te voeren.’

‘We hebben twee workshops gedaan. De eerste ging over ‘de binnenboel’: wat is Oudezijds 100 en alles daar omheen? Wat is de kern? En welk aspect vertegenwoordigt waarde waar we wat mee kunnen? De tweede sessie ging over de buitenwereld: wat gebeurt daar, wat is in de toekomst – 2017,5 – relevant? Bij de eerste sessie viel het me op dat er lang gesproken werd over wat de gemeenschapsleden terugkregen van de gasten. Dat was heel bijzonder. De buitenwacht heeft wellicht het idee dat de gemeenschapsleden er 100% onbaatzuchtig in zitten. Dat is op zekere hoogte ook zo, maar de energie die de gasten teruggeven aan de leden, door middel van onder andere verhalen, is indrukwekkend. Het zijn duidelijk wederkerige belangen.

Wederkerigheid is een heel mooi bijbels begrip, maar tegelijkertijd ook een universeel begrip. Bij de tweede sessie kwam dit begrip

ook naar boven, maar dan meer in de vorm van dilemma’s, keuzes maken. Mensen hebben in een steeds ‘groter’ wordende wereld grote behoefte aan het maken van de goede keuzes. Het leren omgaan met dilemma’s wordt dé grote uitdaging in de toekomst. We hebben daardoor besloten het begrip wederkerigheid – zo rijk geïnterpreteerd als maar mogelijk – centraal te stellen in alles. Dat is voelbaar gemaakt in het logo, maar ook in de variatie in copy onder andere achterop de visitekaartjes – bijvoorbeeld dromen & doen – en fotografie.’

Hoe ben je als ontwerper te werk gegaan, wat inspireerde je en waar liep je tegenaan?

‘Ik heb op hoofdlijnen meegedacht. De huisstijl is ontworpen door Chris van Diemen van Taken By Storm. Ik heb aan het eind weer het stokje overgenomen. Eigenlijk was het een heel goed proces, weliswaar wat langzamer dan wij als ontwerpers normaal gewend zijn, maar dat is niet erg. De grootste uitdaging zat in het veranderingsproces zelf. Het moest allemaal landen in de groep. Daar is uiteindelijk ook de tijd voor genomen. Het voelde voor mij een beetje alsof Oudezijds 100 al heel lang, in overdrachtelijke zin, in oude kleren rondliep. Dat wisten ze zelf ook, ze kijken immers goed om zich heen en weten heel goed wat er te koop is in de wereld. Maar dan is het toch heel erg wennen als je die nieuwe kleren voor het eerst ziet. Dan kun je vaak lang praten over ogenschijnlijke futiliteiten, die dan toch belangrijk en vooral betekenisvol blijken te zijn. De visuele identiteit is een duurzaam iets. De leden van de gemeenschap verbinden zich persoonlijk met wat hier allemaal op Oudezijds 100 gebeurt en dan is het belangrijk dat het voor de hele groep goed voelt. Dan is het weer onze uitdaging als ontwerper om er voor te zorgen dat het niet als een ultiem compromis voelt.’

Wat hoop je dat de nieuwe visuele identiteit in de gemeenschap teweegbrengt?

‘Ik hoop dat de buitenwereld voelt dat ze te maken heeft met een club die met twee benen in deze wereld staat. Ze zijn én zichzelf, maar zoeken ook contact naar buiten. Voorheen kon je best stellen dat het allemaal wat introvert overkwam. Door dat te kantelen zal de verbinding met de buitenwereld weer sterker worden, wat de doelstellingen en ook ambitie – misschien vinden de communityleden dit wel een raar woord, dat weet ik niet – ten goede komt. Onder andere de kloekheid van de stijl, de nieuwe aanpak van fotografie en vooral het vertellen van verhalen zal dit in de hand werken. Tegelijkertijd zullen alle betrokkenen intern zien dat de community in al haar facetten in beweging is. Dat is goed, dat geeft energie en dat verbindt.’

Het jaarthema van onze gemeenschap is ‘onverklaarbaar bewoond’. Wat roept dat thema bij je op? Kun je het verbinden met de visuele identiteit?

‘Je zegt het eigenlijk al: ‘onverklaarbaar bewoond’ is een jaarthema. Bij het ontwikkelen van de visuele identiteit zijn we uitgegaan van een duurzame stijl waar jaarthema’s en andere communicatie gemakkelijk onder kunnen vallen. De paradox in het jaarthema is heel mooi. Ook hier weer balanceren tussen twee kanten, dealen met dilemma’s, omgaan met geven en nemen, kortom: nadenken over wederkerigheid. Het mooie van de mensen van Oudezijds 100 is dat ze heel open zijn voor wat op hun afkomt. Ze accepteren de dilemma’s van het leven, dus dit thema sluit daar mooi op aan. Lekker rijk ook, het heeft meerdere lagen, die met elkaar interfereren, je kan er eindeloos over door bomen...’

Column Kruispost

Hoop in bange dagen

De laatste maanden zijn we door de media uitgebreid geïnformeerd over hen die hun toevlucht zochten in de zogenaamde ‘Vluchtkerk’. Voor de wintermaanden was er gelukkig een dak boven het hoofd voor de ruim hondertwintig mensen, van wie het grootste deel uit Afrika afkomstig is.

Wij, artsen bij Kruispost, zien betrekkelijk weinig van deze groep, ook omdat zij terecht kunnen bij meerdere huisartsen in de buurt. Maar straks als de Vluchtkerk wordt gesloten, zouden zij een beroep op Kruispost kunnen doen om medische en of psychosociale hulp te verlenen.

In de bijna vijf jaar dat ik als huisarts bij Kruispost werk, heb ik gemerkt dat deze zich heeft ontwikkeld tot een professionele instelling, vergelijkbaar met een modern gezondheidscentrum met vele disciplines. Zo heb ik meegemaakt dat de tandheelkunde haar intrede deed. Een geweldige aanwinst voor Kruispost. Een duidelijk kenmerk van armoede en onvermogen tot voldoende zelfzorg is een

ernstig in verval zijnd gebit, desolate dentitie. Men komt vaak pas als de tandpijnen ondraaglijk worden. Het is prachtig dat wij adequate pijnstilling en bij kaakontstekingen antibiotica kunnen geven en kunnen verwijzen naar onze tandartsen.

Op dit moment wordt er in de politiek veel gesproken over alle vragen rondom illegaliteit. Op Kruispost zien we dat dit een complexe vraag is, omdat ieder verhaal anders is. Terugkeer kan soms heel moeilijk zijn. Kruispost is een plaats waar we deze verhalen horen en op zoek gaan naar oplossingen. Zo konden wij onlangs twee mensen, ongedocumenteerden, die al meerdere jaren in ons land wonen en werken, goed helpen. In goede samenwerking met de tweede en derde lijn zijn ze doorverwezen voor de behandeling van hun ernstige ziektes. Dit geeft hoop en is het bewijs dat heel veel zaken wel goed geregeld zijn.

Willem Venneman,
huisarts

Kroniek

Delen en werken

Kruispost heeft een voorlichtingsavond over mensenhandel georganiseerd voor belangstellenden. Een vertegenwoordiger van het Scharlaken Koord hield een presentatie over het herkennen en rapporteren van signalen die wijzen op uitbuiting. Er waren meer dan dertig mensen aanwezig en de avond werd erg gewaardeerd.

zr Rosaliene heeft op 6 maart voor de bestuursleden en mensen van kantoor Smirna en de publiciteits-DV een presentatie gegeven over de nieuwe visuele identiteit van Oudezijds 100. Tijdens de jaarlijkse pelgrimage is de nieuwe visuele identiteit gepresenteerd aan de hele gemeenschap, waarbij ook de nieuwe website is gelanceerd. Het heeft van veel mensen veel inzet gevraagd, maar we zijn trots op het resultaat.

Ter ere van de kroning van de koning is er door een collectief van predikanten een website gemaakt met preken voor de koning. zr Rosaliene heeft hier ook een bijdrage voor geschreven, die te lezen is op <http://prekenvoordekoning.nl/>.

De afgelopen tijd zijn veel mensen verhuisd, zowel intern als naar andere plekken in de stad. Van die gelegenheid is door de onderhoudsploeg van de technische dienst goed gebruik gemaakt: het ene na het andere appartement van de gemeenschap heeft een flinke opknappbeurt gekregen.

Op 20 april vierde de Insingerstichting haar 100-jarig bestaan. Het doel van de Insingerstichting is het steunen van

protestantse kerken, verenigingen en stichtingen met een duidelijke voorkeur voor kerkelijke en pastorale projecten. Kruispost wordt trouw door deze stichting ondersteund in haar werk. Hannie van der Wensch, coördinerend arts, en br Sjoerd S. zijn aanwezig geweest bij de dankdienst ter gelegenheid van dit bijzondere jubileum.

Op 5 juni ontvingen we een groep docenten van het Kalsbeek College uit Woerden. Zij bezochten Oudezijds 100 in het kader van een studiedag over christelijke identiteit. Na een inleiding over de gemeenschap en een rondleiding langs de centrale ruimtes, vertrokken zijn naar het Begijnhof voor een bezoek aan de middagdienst van Stichting Alledagkerk.

Vieren en leven

Het voorjaar is een tijd waarin we verschillende feestdagen mogen beleven. Pasen viel erg vroeg dit jaar en op Paasmorgen werden we verrast met grote witte sneeuwvlokken. Tijdens deze feestdagen hebben de kunstenaars David en Sanan Brazzeal de gemeenschap bezocht en een labyrint neergelegd in de kapel. Een labyrint is een symbolische weergave van een pelgrimage. Naast het labyrint in de kapel is er ook een guerrilla-labyrint neergelegd op het Museumplein en in het Westerpark met lichtgevende slangen.

Met Hemelvaart is er weer een kunstwerk van licht in de ramen van de kapel gekomen. In lichtende neonletters, de beeldtaal van de buurt, zijn de woorden 'laat maar los' te lezen. De neonlichten van de buurt en de boodschap van Hemelvaart over loslaten worden zo symbolisch bij elkaar gebracht.

Behalve tijdens de vele momenten van bezinning waren in de kapel, hebben veel gemeenschapsleden ook buiten Amsterdam inspiratie opgedaan. br Rik is op retraite in Bose (Italië) geweest, zr Lyke heeft de rust opgezocht in Frankrijk. Tochtgenoten Brenda en Matthijs hebben een tijdje in een Karmelietenklooster in Brugge doorgebracht. zr Albertine en Salomé zijn in de carnavalsvakantie naar Boedapest geweest om dochter Elise te bezoeken en br Leo en Joël hebben dit tijdens het pinksterweekend gedaan.

Tijdens het pinksterweekend vond ook de jaarlijkse pelgrimage van de gemeenschap plaats. Dit jaar gingen we niet op reis, maar maakten we dagtochten vanuit Amsterdam. Op zaterdag is met de hele gemeenschap een fietstocht van zo'n zeventig kilometer gemaakt om in Heiloo de kruiswegstatie te lopen. Op

pinksterzondag werd het huwelijk van Coby en Arjan ingezegend in de Oude Kerk, wat we daarna met een uitgebreide barbecue in het Rembrandtpark hebben gevierd. Ondanks de slechte verwachtingen werden we op beide dagen verblijd met droog weer. Tweede pinksterdag gaven verschillende gemeenschapsleden workshops, in onder andere worst maken en nagels lakken. Het weekend werd afgesloten met een rondvaart door Amsterdam.

Vooruitblik

21 juni: Sint Jansfeest

5 juli: Zomerretraite gemeenschap

Spe Gaudentes

13-14 september: Gemeenschapsweekend

November: Viering 30-jarig jubileum Kruispost

Vanuit Gemeenschapshuis Maria ter Claesze

Kringen in het water

Al heel lang ziet u op de omslag van het Kajuitnieuws die vallende druppels die kringen maken in het water. Een impuls die zich verspreidt. Beeld, ook uitgedrukt in de vloer van onze Amsterdamse Allemanskapel. Dynamiek! Zo waaiëren wij ook als community uit tot buiten Amsterdam. sr Seraphim nog dicht bij huis in Haarlem (Heemstede), br Jozef wat verder weg in Breda (Teteringen) en wij, sr Georgine en ik, in het verre Friesland, Maria ter Claesze in Waskemeer. Het doet me denken aan het aloude Vindicat lied uit onze jonge jaren: 'Hoe ver uiteen gedreven, hoe wijd van deze stad, vereend zijn wij voor het leven...' Veel sterker dan die jeugdverbondenheid, beleven wij sedertdien natuurlijk onze community band van Spe Gaudentes: de jaarlijkse gelofte die wij afleggen op 31 oktober of daaromtrent lijkt nog het meest op een soort huwelijksband. Altijd communitylid! In goed en kwade dagen. En dan ook bij uitstek in ons dagelijkse bestaan; als we trachten vorm te geven aan onze gezamenlijke roeping: 'leven dat het anders kan'. Daaraan vorm geven op plekken van gastvrijheid; waar wij ook zijn, voor ieder die komen wil, of een brief schrijft, trachtend, zijn woorden wikkend en wegend, om de ander op de hoogte te stellen van het eigen wel en wee... Zo zijn wij, vier senioren, nu niet meer in Amsterdam, waar ook in het land of daarbuiten: community Spe Gaudentes ook als we alle vier al in de tachtig zijn, nog altijd samen onderweg met elkaar en met onze mede-communityleden uit het Amsterdamse Moederhuis, gericht op de wereld van vandaag. Een fascinerende ervaring in blijvende verbondenheid.

fr Rolf

Maria ter Claesze

Door de steeds hoger wordende lasten worden niet alleen wij, maar ook onze gasten in hun dagelijkse leven getroffen. Hierdoor hebben wij, financieel gezien, een moeilijk jaar achter de rug. Dat betekent in de praktijk, dat er steeds meer zelf gedaan moet worden door steeds minder mensen. Het mag dan ook bijzonder genoemd worden dat één kant van Maria ter Claesze meer naar voren komt dan voordien, namelijk de shop. Dankzij drie ijverige breisters hebben wij niet alleen knotten breiwol, maar ook kant en klare mutsen te koop, arm- en beenwarmers, slofjes, een das en een pellerine. Alles is voorzien van een echt eigen wolmerk. Natuurlijk hebben we ook weer deelgenomen aan de Jacobswolcompetitie in Engeland, waar we een award kregen voor de door Sietske gebreide muts. Onze, door de gasten van het Maartenshuis op Texel geweven wol, is nu ook in diverse kleuren verkrijgbaar: naturel, rood, rood en wit gestreept en rood en blauw gestreept.

In tijden van twijfel over de waarde en de waarheid van ons voedsel, is het ons een vreugde om Oudezijds 100 van gegarandeerd biologisch rundvlees van buurman Anton te mogen voorzien. We zijn er trots op. Maar onze grootste trots zijn de vier mannen van onze kring die als ambtsdragers in de PKN zijn ingezegend: Aize (van Anneke), Anton, Fred en Johannes (van Martha) en onze secretaresse Griet.

Wat de moestuin betreft: onze Kleine Klaasjes aardappelen, gekweekt uit het zaad van twee gekruiste aardappelbloemen zijn niet meer de enige zo gekweekte soort. Een aardappelboer in het Friese natuurgebied heeft

zo liefst acht verschillende nieuwe soorten gekweekt. De op gelijke wijze gekweekte vruchtbomen (appels, peren, pruimen en kersen) stonden bij de kroningsfeesten in volle bloei. Adembenemend!

Wat onze nederzetting in Oeganda betreft zijn de berichten zeer gemengd. School, modelboerderij en coöperatie groeien. Het centrale ziekenhuis, waar onze medische post aan verbonden is, heeft nu een verpleegsteropleiding gekregen. Helaas, de jonge generatie volgt niet automatisch de oude op. Daarenboven, mede door een veranderende kijk op de relatie tussen kerk en staat in zowel de anglicaanse kerk als de rooms-katholieke kerk, maakt onze nederzetting in Oeganda spannende tijden door. Zowel Charles als Loy (hier in oktober nog beiden op bijscholing) zijn én in de kerk én in de wereld werkzaam. Charles is canon in de anglicaanse kerk en onder andere generaal penningmeester van het centrale ziekenhuis. Loy leidt de vrouwengroep in de dorpskerk én is bestuurder in de landbouwcoöperatie. Zowel kerk als regering staan onder druk van die buurlanden, die elke blanke steun - lees christelijke steun - wantrouwen. We verwachten dan ook niet dat de aanvraag voor twee anderen uit Oeganda voor theologische en andere bijscholing, uitgevoerd zal worden.

Het aantal Nederlandse jeugdgroepen dat de Friese lucht komt inademen en onze gebouwen tijdelijk bevolkt, neemt toe. Dat is in vele opzichten hoopgevend, maar financieel is het niet voldoende voor ons om commercieel interessant te zijn. Voor groepsontvangst is de Johanneshof niet aan onze tijd aangepast. Wij zijn blij met alles wat er gebeurt, groeit en wordt geproduceerd vanuit Maria ter Claesze. De reclame en de verkoop is onze gave niet en

nooit geweest. Het zware lichamelijke werk in de tuin, met het vee of de verbouwing en het met een stand op de regionale markten staan is, gezien onze leeftijd, niet meer mogelijk. De wederzijdse hulp van gasten en lezers is niet alleen een 'way of life', maar een bestaansnoodzaak.

sr Georgine

OUDE ZIJDS 100

Communitaire Gemeenschap Oudezijds 100
Oudezijds Achterburgwal 100
1012 DS Amsterdam
020 6266634
info@oudezijds100.nl
www.oudezijds100.nl

Voor giften:
Stichting Vrienden van Oudezijds 100
ING 56295
IBAN/SEPA NL80INGB 0000056295
BIC INGBNL2A